

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ
FINANSAVIMO KONTROLĖS SKYRIUS**

**PAŽYMA
DĖL VALERIJAUS VENCIAUS 300 EURŲ DOVANOS ALYTIŠKIŲ ŠEIMAI**

2020 m. rugpjūčio 17 d. Nr. 3-68 (1.2)
Vilnius

1. Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2020 m. gegužės 14 d. gavo pranešimą (reg. Nr. 1-999(7.9) su nuoroda¹ į Alytaus krašto naujienų portale „Alytaus naujienos“ 2020 m. gegužės 7 d. publikuotą straipsnį „Alytus – šeimos miestas? Valerijus Vencius: kada mes aiškiai šeimoms pasakysime, kad galime ir norime joms padėti?“, kuriame paviešinta Alytaus miesto savivaldybės tarybos nario V. Venciaus nuotrauka su piliečiais ir aprašomas dovanojamų pinigų faktas. Pranešėjo komentarų prie nuorodos nėra, kontaktai nenurodyti.

2. 2020 m. gegužės 21 d. VRK posėdžio metu nuspręsta pirmiau minėtą pranešimą perduoti tirti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui.

3. VRK 2020 m. gegužės 25 d. išsiuntė paklausimus Valerijui Venciui (reg. Nr. 2-499 (7.9) ir portalui „Alytaus naujienos“ (reg. Nr. 2-506 (7.9)).

4. 2020 m. birželio 1 d. VRK gautas Valerijaus Venciaus atsakymas (reg. Nr. 1-1088 (7.9), kuriame:

4.1. nurodoma, kad „<...> minėtas straipsnis niekaip nėra susijęs su prasidėjusia 2020 m. politine kampanija Seimo rinkimuose, kurioje nedalyvauju, nesu pasiskelbęs pats ir net nesu LSDP kandidatų reitingavimo sąraše.“ Kaip įrodymą tarybos narys prideda 2020 m. gegužės 27 d. Lietuvos socialdemokratų partijos kandidatų sąrašą 2020 m. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose;

4.2. paaiškinta, kad „<...> artėjant Kovo 11-ajai Alytaus naujienų žurnalistai mane, kaip ir keletą dešimčių alytiškių, paprašė Lietuvos Nepriklausomybės 30-mečiui ką nors pasižadėti, tai aš su kitais alytiškiais viešai ir padariau š. m. kovo 10 d. Alytaus naujienų numeryje. Ši idėja tiesiogiai susijusi su mano, kaip aktyvaus alytiškio ir tarybos nario, darbu, siekiais ir asmeniškai mano teiktu tarybai sprendimo projektu dėl išmokos gimusiems Alytaus mieste vaikams.“ Politikas pridėjo minimo laikraščio „Alytaus naujienos“ kovo mėn. numeryje publikuoto straipsnio kopiją. Straipsnyje rašoma, kad V. Vencius pasižada padovanoti 30 banknotų po 10 eurų (iš viso 300 eurų) kiekvienam kovo 11 dieną Alytuje gimusiam vaikui, kurio tėvai registruoti Alytaus mieste;

---

¹ <https://www.alytausnaujienos.lt/alytus-seimos-miestas-valerijus-vencius-kada-mes-aiskiai-seimoms-pasakysime-kad-galime-ir-norime>

4.3. nurodomos priežastys, kurios neatskleidžiamos dėl asmens duomenų apsaugos, dėl kurių ir dėl paskelbto karantino realus pažado įvykdymas (pinigų įteikimas) perkeltas vėlesniam laikui;

4.4. dėl dovanojamų lėšų kilmės nurodoma: „<...> tai mano asmeninės (šeimos) lėšos“;

5. 2020 m. birželio 1 d. VRK gautas UAB „Alytaus naujienos“ direktoriaus ir „Alytaus naujienų“ redaktoriaus atsakymas (reg. Nr. 1-1151 (7.9), kuriame:

5.1. nurodoma, kad *„Straipsnis buvo publikuotas „Alytaus naujienų“ redakcijos iniciatyva“*, taip pat nurodyta, kad *„už minimo straipsnio publikavimą nebuvo apmokėta ir nebuvo tariamasi dėl apmokėjimo“*;

5.2. teigiama, kad *„Alytaus miesto savivaldybės tarybos narys V. Vencius dar prieš šių metų kovo 11-ąją pagarsino savo iniciatyvą padovanoti kovo 11-ąją Alytuje gimusiems vaikams po 300 Eurų, taip skatindamas gimstamumą, paramą jaunoms šeimoms.“* Redaktorius paaiškino, jog *„Kovo 10 dieną „Alytaus naujienose“ buvo spausdinta Alytaus jaunimo centro jaunųjų žurnalistų parengta apklausa. Su laikraščiu gražiai bendradarbiaujantys jaunieji žurnalistai klausė: ką aš padovanočiau/norėčiau padovanoti (įteikčiau, nuveikčiau, padaryčiau, palinkėčiau <...>) Lietuvai jos Nepriklausomybės 30-mečio proga?“*;

5.2.1. pridedamos 2020 m. kovo 10 d. „Alytaus naujienų“ Nr. 29 (13405) 5 ir 10 puslapiuose išspausdintos nuotraukos su minimomis jaunųjų žurnalistų publikacijomis, pavadinimu „Tik laisvi užaugam dideli“, su Alytaus gyventojų (vicemero, gimnazijos mokytojos, Lietuvos kariuomenės majoro, studentų, užsienio reikalų ministro ir kt., įskaitant tarybos narį V. Vencijų) pasižadėjimais, palinkėjimais Lietuvai. V. Vencius savo pasižadėjime mini ne tik 300 eurų dovaną Nepriklausomybės atkūrimo dieną gimšiantiems alytiškiams, bet ir siūlosi būti jų krikštatėviu. Taip pat išreiškia apgailėstą, kad jo pasiūlymas padidinti išmoką kūdikių susilaukusioms šeimoms miesto taryboje buvo atmetas;

5.2.2. pažymima, kad apklausa sulaukė didelio susidomėjimo, gyventojų atsakymai buvo publikuoti šešiuose „Alytaus naujienų“ leidinio puslapiuose. Taip pat nurodo, kad *„Kovo 11-ąją alytiškiams gimė vienintelis kūdikis <...>. V. Vencius savo pažadą ištesėjo: gegužės 3-iąją, Motinos dieną, viešoje erdvėje, Jaunimo parke, jis įteikė <...> žadėtus 300 eurų.“*;

5.3. teigiama, kad *„<...> straipsnio pasirodymo dieną Alytaus miesto savivaldybės taryboje jau antrą kartą buvo svarstomas V. Venciaus inicijuojamas klausimas dėl išmokų gimus kūdikiui Alytaus mieste padidinimo. Vasario mėnesį svarstant šį klausimą pirmą kartą, pasiūlymui nebuvo pritarta. Šį kartą išmoka buvo padidinta nuo 100 iki 300 eurų.“*;

5.4. nurodoma, kad publikacija nėra pažymėta kaip politinė reklama, nes *„<...> tai nėra politinė reklama, atitinkanti Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo*

kontrolės įstatymo 2 str. 8 dalies politinės reklamos termino apibrėžimą.“; „V. Vencius šiuo metu nėra jokios politinės partijos narys, politinės kampanijos dalyvis ar kandidatas į LR Seimo narius.“;

5.5. teigiama, kad V. Vencius yra pilietiškas, politiškai aktyvus savivaldybės tarybos narys, inicijuojantis ir vykdomas daugiau miesto bendruomenei svarbių akcijų, kurios pagarsinamos mieste:

5.5.1. pateikiami pavyzdžiai: „<...> asmeniškai prisidedantis jas įgyvendinant (kepsnių zonos Jaunimo parke, Knygų namelių, mažosios architektūros skulptūrėlių įrengimas miesto viešosiose erdvėse ir kt.)“;

5.5.2. aktyvaus tarybos nario veiklos viešinimas grindžiamas paminint ir kitas žiniasklaidos priemones: „Suprantama, kad visos tokios iniciatyvos sulaukia dėmesio ne tik „Alytaus naujienose“, bet ir kitose Alytaus žiniasklaidos priemonėse. Visai neseniai TV žaidime „Kas ir Kodėl“ buvo klausimas – Kokio Lietuvos miesto skvere yra bronzinės voveraitės skulptūrėlė? Alytų puošiančios voveraitės – irgi V. Venciaus iniciatyva.“

6. 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinė kampanija prasidėjo 2020 m. balandžio 10 d.

6.1. V. Vencius savo atsakyme teigė nedalyvaujantis politinėje kampanijoje, tačiau vėliau pateikė prašymą registruoti savarankišku politinės kampanijos dalyviu ir 2020 m. liepos 17 d. buvo registruotas savarankišku politinės kampanijos dalyviu Alytaus rinkimų apygardoje Nr. 30.

7. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *prasidėjus Seimo rinkimų politinei kampanijai, t. y. nuo Seimo rinkimų datos paskelbimo iki šio įstatymo nustatyto rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpio pabaigos, taip pat rinkimų dieną draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti rinkėjų balsus, dovanomis ar kitokiu atlyginimu skatinti rinkėją dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį, kurį numatoma kelti kandidatū, kandidatą arba kandidatų sąrašą, taip pat žadėti už balsavimą atsilyginti rinkėjams po rinkimų turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų ar kandidatų arba asmenų, kuriuos numatoma kelti kandidatais, ir taip trukdyti piliečiams įgyvendinti rinkimų teisę.*

8. Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos 2017 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. Sp-47 patvirtintos Metodinės rekomendacijos dėl aplinkybių, kurioms esant pradedamas rinkėjų galimų papirkimo atvejų tyrimas, kurių 3 punkte numatyta, kad *rinkimų įstatymuose įtvirtintas draudimas tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti rinkėjų balsus, dovanomis ar kitokiu atlyginimu skatinti rinkėją dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį, kurį numatoma kelti kandidatū, kandidatą arba kandidatų sąrašą, taip pat žadėti už balsavimą atsilyginti rinkėjams po rinkimų turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl*

konkrečių politinių partijų, visuomeninių rinkimų komitetų, ar kandidatų arba asmenų, kuriuos numatoma kelti kandidatais, ir taip trukdyti piliečiams įgyvendinti rinkimų teisę. 4 punkte dovanos ar kitoks atlyginimas apibrėžiamas kaip turtinė nauda (materialinių išlaidų išvengimas), kuri gali būti suprantama tiek kaip materialios, tiek kaip nematerialios turtinės vertybės (pavyzdžiui, pinigai, buities reikmenys, tam tikri mokami darbai, turtinės teisės, paprastai mokami intelektualinės veiklos rezultatai, paprastai mokamo pobūdžio paslaugos, koncertai, kiti mokamo pobūdžio kultūriniai renginiai ir pan.).

9. Valstybės šventės proga sumanyta akcija, į kurią V. Vencius buvo įtrauktas „Alytaus naujienų“ ir Alytaus jaunimo centro jaunųjų žurnalistų iniciatyva, pradėta 2020 m. kovo 10 d. (pažymos punktas 5.2), tačiau įgyvendinimas užsitęsė iki politinės kampanijos.

10. V. Vencius savo socialinio tinklo *Facebook* paskyroje pasidalino minimu straipsniu „Alytaus naujienų“ portale 2020 m. gegužės 7 d.² su priedu „Pasitinkant #Kovo11 mano duotas pažadas įvykdytas [emocijos ikona]. Tikiuosi, šiandien posėdžiaujantys kolegų tarybos nariai įsiklausys į tėvelių lūkesčius [emocijos ikona].“

11. Dovanodamas vienkartinę 300 eurų dovaną vienai šeimai V. Vencius, jo teigimu, siekė įgyvendinti miestiečiams viešai Kovo 11-osios proga duotą pažadą ir atkreipti dėmesį į miesto taryboje svarstomo klausimo aktualumą (galimai paskatinti tarybos narius pritarti siūlymui dėl išmokų didinimo).

12. Vilniaus apygardos teismas 2020 m. kovo 5 d. sprendime administracinėje byloje Nr. eI3-961-484/2020 yra pažymėjęs, kad „Dovanos ar kitoks materialus ir nematerialus atlygis, neatlygintinos paslaugos suteikimas rinkėjui rinkimų kampanijos metu besąlygiškai laikomas rinkėjo papirkimu. Kitoks įstatymo aiškinimas sudarytų sąlygas kandidatams <...> piktnaudžiauti esama situacija, nesilaikyti nustatyto draudimo papirkti rinkėjus ar rinkimų teisę turinčius asmenis. Dovana, suteikta rinkėjui ar rinkimų teisę turinčiam asmeniui, prasidėjus politinei kampanijai, negali būti pateisinama šventėmis ar kitomis aplinkybėmis.“ Taigi, nors dėl karantino ir kitų objektyvių priežasčių dovanos nepavyko įteikti anksčiau, V. Venciaus pinigines dovanas įteikimas šeimai politinės kampanijos laikotarpiu laikytinas rinkėjų papirkimu.

13. Atsižvelgiant į tai, Seimo rinkimų įstatyme draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti rinkėjų balsus, dovanos teikimas rinkėjui pažeidžia rinkimų dalyvių lygiateisiškumo bei sąžiningų ir garbingų rinkimų principus.

14. Įstatymo 14 straipsnio 2 ir 3 dalyje numatyti didžiausi leistini politinės kampanijos išlaidų dydžiai (toliau – išlaidų limitai), 4 dalyje numatytos teisėtos politinės kampanijos išlaidos, o 6 dalyje numatyta, kad kiekvieno politinės kampanijos dalyvio politinės kampanijos išlaidų dydis

² <https://www.facebook.com/valius.vencius/posts/4417955324896887>

negali viršyti išlaidų limitu. Nors dovanų teikimas rinkėjams yra draudžiama veikla, draudimo nesilaikantis kandidatas propaguoja save įteikdamas dovanas rinkėjams, todėl dovanų įsigijimo išlaidos, šiuo atveju piniginių premijų dydis (300 Eur) laikytinas jo politinės kampanijos išlaidomis. Priešingu atveju, jei politinės kampanijos išlaidų limitas būtų taikomas tik teisėtoms politinės kampanijos išlaidoms, būtų pažeistas politinės kampanijos dalyvių lygiateisiškumas, o draudimo pirkti rinkėjų balsus nesilaikantis kandidatas įgytų pranašumo. Todėl politinės kampanijos laikotarpiu įteikta premija (300 Eur) laikytina Valerijaus Venciaus 2020 m. Seimo rinkimų politinės kampanijos išlaidomis ir kandidato lėšomis politinei kampanijai finansuoti.

15. Įstatymo 17 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad *visos politinės kampanijos pajamos ir politinės kampanijos išlaidos ar prisiimti finansiniai įsipareigojimai registruojami politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštyje*. To paties straipsnio 7 dalyje numatyta, kad *Politinės kampanijos finansavimo ataskaitoje, vadovaujantis Vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtintu Politinės kampanijos finansavimo ataskaitos pildymo ir pateikimo tvarkos aprašu, nurodomos visos politinės kampanijos pajamos ir išlaidos bei prisiimti įsipareigojimai (pagal išlaidų grupes)*.

16. Pagal Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraščio užpildymo ir pateikimo tvarkos aprašo (patvirtinto 2016 m. gegužės 18 d. VRK sprendimu Nr. Sp-51) 57 punktą, *Vyriausioji rinkimų komisija, sprendimu nustačiusi, kad politinės kampanijos dalyvis žiniaraštyje nenurodė politinės kampanijos pajamų ar išlaidų (ar jų dalies), arba pripažinusi, kad politinės kampanijos dalyviui buvo perduoti daiktai, suteiktos paslaugos laikytini politinės kampanijos pajamomis ar išlaidomis, papildo žiniaraštį, jame nurodydama Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu pripažintas politinės kampanijas pajamas ar išlaidas*.

17. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 85 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *Rinkimų įstatymuose ar Lietuvos Respublikos referendumo įstatyme nustatytos rinkimų ar referendumo agitacijos tvarkos pažeidimas, išskyrus šio straipsnio 3, 4, 5 dalyse numatytus pažeidimus, užtraukia baudą asmenims nuo šešiasdešimt iki vieno šimto keturiasdešimt eurų, rinkimų komisijų ar referendumo komisijų nariams, kitiems atsakingiems asmenims, taip pat rinkimų ar referendumo stebėtojams – nuo dviejų šimtų iki aštuonių šimtų septyniasdešimt eurų ir politinės kampanijos dalyviams ar politinių partijų, kurios yra politinės kampanijos dalyvės, pirmininkams – nuo trijų šimtų iki vieno tūkstančio penkiasdešimt eurų*.

18. Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio 4 punkte nustatyta, kad *dėl šio kodekso 85 straipsnyje numatytų administracinių nusižengimų, administracinių nusižengimų teiseną pradeda, administracinių nusižengimų tyrimą atlieka ir administracinių nusižengimų protokolus*

surašo pirmininkas ir šios komisijos nariai ar Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko įgalioti valstybės tarnautojai.

19. Pagal Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 8 dalį *politinė reklama – valstybės politiko, politinės partijos nario, politinės kampanijos dalyvio, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa.*

20. Pagal Įstatymo 16 straipsnio 6 dalies 2 punktą *politine reklama nelaikomi: politinės kampanijos laikotarpiu neatlygintinai skleidžiami įprastinio pobūdžio informaciniai pranešimai apie valstybės politiką, politinių partijų, kandidatų veiklą, <...>.*

21. Straipsnis „Alytus – šeimos miestas? Valerijus Vencius: kada mes aiškiai šeimoms pasakysime, kad galime ir norime joms padėti?“, publikuotas politinės kampanijos laikotarpiu (2020 m. gegužės 7 d.) neatlygintinai, iliustruotas bendra V. Venciaus ir Alytaus miesto gyventojos su kūdikiu nuotrauka (veidai dėl karantino pridengti medicininėmis kaukėmis). Straipsnyje, be piniginės dovanos įteikimo fakto ir šeimos, kuriai įteikiama dovana, pristatymo, aptariamai Alytaus miesto savivaldybės tarybos sprendimai, t. y. straipsnio turinys susijęs su šiuo metu einamomis V. Venciaus tarybos nario pareigomis. Savivaldybės tarybos narys V. Vencius straipsnyje išreiškia savo nuomonę apie tuo metu Alytaus miesto savivaldybės taryboje svarstytą jo inicijuotą siūlymą dėl išmokų gimus vaikui didinimo, motyvuoja savo pateikto pasiūlymo įgyvendinimo galimybes. Straipsnyje nėra pristatoma rinkimų programa ar kandidato tikslai, išskyrus idėją, tiesiogiai susijusią su einamomis pareigomis savivaldybės taryboje, todėl straipsnis nelaikytinas politine reklama Įstatymo 16 straipsnio 6 dalies 2 punktą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma:

1. Pripažinti, kad Valerijus Vencius pažeidė Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnį, 2020 m. Seimo rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu įteikdamas 300 eurų piniginę dovaną alytiškių šeimai.

2. Paskelbti Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje apie nustatytą rinkėjų papirkimo faktą.

3. Taikyti atsakomybę Valerijui Venciui pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 85 straipsnio 1 dalį.

4. Nepripažinti 2020 m. gegužės 7 d. naujienų portale „Alytaus Naujienos“ neatlygintinai publikuoto straipsnio „Alytus – šeimos miestas? Valerijus Vencius: kada mes aiškiai šeimoms pasakysime, kad galime ir norime joms padėti?“ politine reklama.

5. Pripažinti Valerijaus Venciaus 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos išlaidomis ir kandidato lėšomis politinei kampanijai finansuoti jo įteiktą premiją (300 Eur).

6. Pavesti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui papildyti išsikėlusio kandidato Alytaus rinkimų apygardoje Nr. 30 Valerijaus Venciaus 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos finansavimo ataskaitą ir Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštį šio sprendimo 5 punkte nurodytomis išlaidomis kandidato lėšomis.

Skyriaus vedėja

Lina Petronienė

Darbuotoja
Porokhina

Viktorija